

ЕКОЛОГІЧНА ОРІЄНТАЦІЯ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

к.е.н. **Кліменко О.В.**
Сумський державний університет

В сучасних умовах розвитку світового господарства країни почали усвідомлювати, що подальше нарощування темпів соціально-економічного зростання, перехід до інтенсивної та високоефективної економіки неможливо здійснювати без урахування екологічного чинника. Процеси деградації навколишнього природного середовища почали призводити до яскраво виражених глобальних екологічних змін.

Поглиблення процесів глобалізації світового господарства зумовлює значні мегарегіональні зміни на континентах, які викликані насамперед розширенням та поглибленням економічної інтеграції, суттєвими змінами в структурі національних економічних систем, тривалими трансформаційними зрушеннями, які далеко не завжди мають беззаперечно позитивний характер, що також проявляється в екологічних орієнтирах розвитку країн.

Теоретичні основи глобалізації, її вплив на складові розвитку національних економік докладно досліджували численні зарубіжні науковці, зокрема П. Герст, А. Ельянов, А. Зуєв, Н. Іванов, В. Медведєв, Л. Мяснікова, Дж. Нейсбітт, П. Ратленд, Р. Робертсон, Г. Томпсон, Л. Туроу. Разом з тим малодослідженим залишається оцінка екологічних орієнтирів розвитку країн в умовах формування глобалізаційного середовища.

Подальший розвиток світового суспільства включає дотримання концепції сталого розвитку, що вимагає забезпечення сьогоденних постійно зростаючих потреб із збереженням такої можливості для майбутніх поколінь. Процес переходу до сталого розвитку є глобальним і кожна окрема країна не може перейти на цей шлях, на той час, коли інші країни будуть залишатися у рамках старих моделей розвитку.

Прояв процесів глобалізації є багатовимірним: з одного боку глобалізація призводить до формування єдиного простору, а з іншого – до появи нових великомасштабних екологічних проблем. Тому необхідність міжнародного співробітництва в області охорони навколишнього природного середовища диктується тим, що країни знаходяться екологічній залежності одна від одної.

Нині змінюється характер надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру, небезпеки і загрози стають тісніш взаємопов'язаними, дослідження їх дедалі більше переходить у міждисциплінарну площину. Адже наприкінці ХХ століття людство втрачало в результаті аварій і катастроф 5–10% сукупного валового продукту, тоді як його щорічний приріст становив лише 2–3% [1].

Екологічні загрози розвитку світової економіки пов'язані зі значним антропогенним порушенням та техногенною перевантаженістю територій та акваторій, неефективним використанням природних ресурсів, широкомасштабним застосуванням екологічно шкідливих та недосконалих технологій, неконтрольованим ввезенням екологічно небезпечних речовин і матеріалів, негативними екологічними наслідками оборонної та військової діяльності. Одним із наслідків деградації навколишнього середовища є посилення загрози для здоров'я людей. Це вже проявляється не лише в окремих забруднених регіонах, але й у глобальних масштабах. Частота захворювань і голоду, породжуваних екологічними факторами, зростає.

У відповідь на глобальні екологічні виклики міжнародне співтовариство, держави та компанії розробляють і реалізують природоохоронні стратегії. Керівники та політичні діячі багатьох країн ставлять екологію в якості одного з центральних напрямів своєї політики. Природоохоронний аспект все більше стає важливим фактором конкурентоспроможності та стратегії розвитку міжнародного бізнесу. Великі компанії змінюють своє ставлення до екології і разом з національними урядами все активніше приймають участь у розробці та реалізації нової стратегії розвитку суспільства, що стала нагальною необхідністю.

Подолання екологічних загроз є складовою економічної політики держави та основним завданням політики екологічної безпеки. Вона досягається через реалізацію стратегічних цілей (результативність екологічної політики визначається з часом) та потребує постійного державного піклування. Для здійснення екологічної політики на державному рівні потрібно усвідомлювати економічну можливість розв'язання екологічних проблем у контексті певних екологічних загроз та системи його фінансування [1].

Екологічна орієнтація розвитку світової економіки вимагає від України перегляду її економічної стратегії для того, щоб не тільки не втратити своє в оновленій світовій економіці місце, але й придбати в ній більш вагом.

Таким чином, ефективне розв'язання проблем охорони довкілля неможливе без єдиної політичної волі держав світового господарства. Тому першочерговим напрямом у вирішенні зазначених проблем повинно стати формування системи міжнародних відносин в області вирішення глобальних екологічних проблем при наявності чітко скоординованих дій країн всього світу.

1. Потехін О.В., Тодоров І.Я. Глобалізація систем безпеки : [навч. посібник] / О.В. Потехін, І.Я. Тодоров. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://kul.kiev.ua/images/glob_bezpeky_posibnyk.pdf.